

GEOGRAFIE

Manuela Popescu • Ștefan Pacearcă

Clasa a IV-a

semestrul I

Editura INTUITEXT

Prietenii mei, Maria și Luca 3

1 Locuri din jurul meu

5

COMPETENȚE

- 1.1 Identificarea unor termeni geografici în texte/ contexte/ situații de învățare diferite;
- 1.2 Precizarea, în cuvinte proprii, a sensului termenilor geografici de bază;
- 2.1 Aplicarea unor elemente și operații matematice minime în înțelegerea unor situații reale observate;
- 2.2 Aplicarea unor elemente și cunoștințe dobândite la alte discipline (științe ale naturii, istorie, științe sociale) în descrierea și explicarea realității înconjurătoare;
- 3.1 Identificarea poziției elementelor reprezentate pe hartă;
- 3.2 Utilizarea semnelor și a altor reprezentări convenționale;
- 3.3 Raportarea corectă a poziției unor elemente pe reprezentările cartografice;
- 3.4 Utilizarea unor reprezentări grafice și cartografice simple;
- 4.1 Dezvoltarea curiozității de cunoaștere a elementelor geografice caracteristice orizontului local, țării și lumii contemporane.

Ce este geografia?	6
Orizontul. Linia orizontului	7
Punctele cardinale. Mijloace de orientare	9
Orientarea în orizontul apropiat (I)	
1. Planul clasei	11
2. Planul școlii	13
Orientarea în orizontul apropiat (II)	
1. Planul locuinței	15
2. Planul cartierului și al localității	17
Hărți ale orizontului local	19
Orizontul local. Relieful, apele și vegetația	22
Orizontul local. Populație, așezări, activități ale oamenilor	26
De la localitatea natală la regiune și țară	28
Modificări din jurul meu. Repere de timp	30
Recapitulare	32
Evaluare	33
Lectură facultativă:	
Cum să te orientezi în spațiul apropiat	34

2 România – geografie generală

35

COMPETENȚE

- 2.2 Aplicarea unor elemente și cunoștințe dobândite la alte discipline (științe ale naturii, istorie, științe sociale) în descrierea și explicarea realității înconjurătoare;
- 2.3 Identificarea unor fenomene și procese cu caracter geografic din mediul înconjurător al orizontului local, al regiunii, țării și continentului;
- 3.1 Identificarea poziției elementelor reprezentate pe hartă;
- 3.2 Utilizarea semnelor și a altor reprezentări convenționale;
- 4.3 Dezvoltarea interesului pentru cunoașterea și înțelegerea diversității naturale și umane.

Vecinii și granițele României	36
Relieful României – caracteristici generale	39
Clima României	42
Apele României. Râurile și Dunărea	45
Apele României. Lacurile și Marea Neagră	48
Vegetația, animalele și solurile din România	51
Locuitorii și așezările omenești	55
Activitățile economice din România	58
Recapitulare	62
Evaluare	63
Lectură facultativă:	
Munții Bucegi, după Simion Mehedinți	64

LOCURI DIN JURUL MEU

Vei identifica anumiți termeni geografici în texte sau contexte ori în situații de învățare diferite:

- vei recunoaște termeni geografici în realitatea înconjurătoare.

1.1

Vei preciza, în cuvinte proprii, sensul termenilor geografici de bază:

- vei utiliza terminologia specifică geografiei în contexte variate prin: explicarea semnificației termenilor, completarea textelor lacunare și formularea unor enunțuri proprii.

1.2

Vei aplica unele elemente și operații matematice minime în înțelegerea unor situații reale observate:

- vei aplica deprinderile de calcul matematic pentru măsurarea sau estimarea distanțelor în orizontul local și apropiat (în utilizarea scării de proporție, realizarea unor planuri simple ale locuinței, ale clasei, ale școlii, în calculul suprafeței unor figuri geometrice, a unor distanțe între localități reprezentate pe hartă).

2.1

Vei aplica unele elemente și cunoștințe dobândite la alte discipline (științe ale naturii, istorie, științe sociale) în descrierea și explicarea realității înconjurătoare:

- vei aplica cunoștințele dobândite la științe ale naturii pentru explicarea reperelor de timp.

2.2

Vei identifica poziția elementelor reprezentate pe hartă:

- vei localiza, în spațiul real și pe hartă, poziția unor obiecte, a unor construcții, a unor ape și forme de relief, cu ajutorul unor reperi și al punctelor cardinale.

3.1

Vei utiliza semne și alte reprezentări convenționale:

- vei descoperi, explica și utiliza semne sau reprezentări convenționale desenate pe hărți ale orizontului local;
- vei realiza concordanțe între elementele reale, existente în orizontul local și reprezentările convenționale, existente pe diverse hărți.

3.2

Vei raporta corect poziția unor elemente pe reprezentările cartografice:

- vei indica pozițiile în plan sau pe hartă ale unor obiective necesare pentru orientare.

3.3

Vei utiliza unele reprezentări grafice și cartografice simple:

- vei proiecta diverse reprezentări ale orizontului apropiat: planul locuinței, al clasei, al școlii tale sau al cartierului tău;
- vei completa semne convenționale, forme grafice pe hărți, texte lacunare cu noțiuni sau concepte specifice reprezentărilor în plan sau pe harta geografică.

3.4

Îți vei satisface curiozitatea de cunoaștere a elementelor geografice caracteristice orizontului local, țării și lumii contemporane:

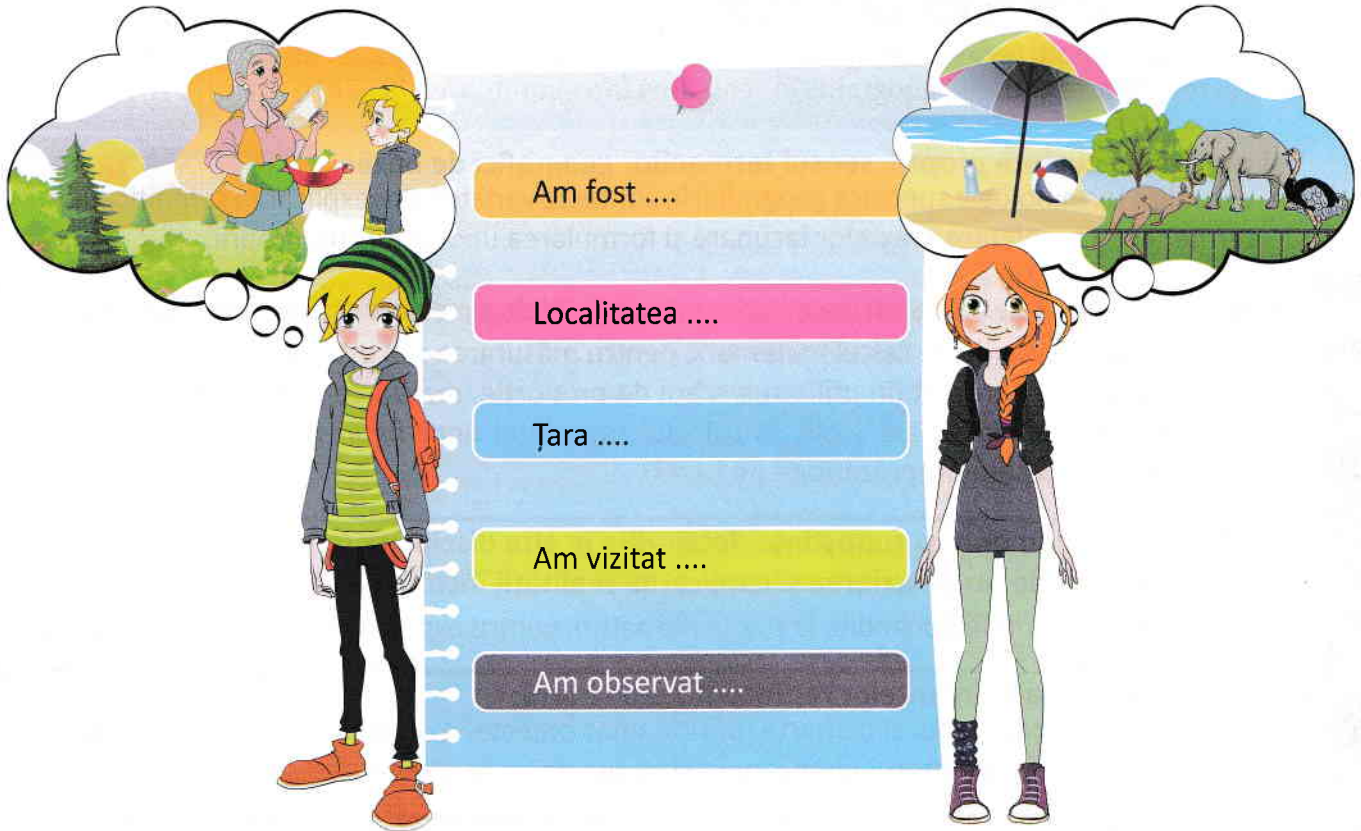
- vei accesa alte surse de informare pentru lărgirea orizontului tău de cunoaștere.

4.1

Respect pentru oameni și cărți.

Luca și Maria au avut o vacanță plină de peripeții. Tu unde ai petrecut vacanța de vară? Ce ți-a plăcut cel mai mult?

DESCOPERĂ!

Am fost ....

Localitatea ....

Țara ....

Am vizitat ....

Am observat ....

- 1 Completează fișa vacanței tale de vară. Adaugă fotografiile, desenează sau descrie ce te-a impresionat în mod deosebit (Exemple: *locuri, fenomene, întâmplări, oameni*). Prezintă fișa de vacanță colegilor tăi.

IMPORTANT

- Când observi, descrii și ești curios în legătură cu ceea ce se întâmplă în jurul tău (locuri, fenomene, legăturile dintre acestea, oameni), începi să gândești ca un geograf.
- Încă din timpuri străvechi, omul a simțit nevoia de a cunoaște mediul în care trăiește și de a se localiza în spațiul terestru. Așa a apărut geografia, știința care studiază și descrie Pământul.

ATELIER DE CREAȚIE – Deschide fereastra spre lume!

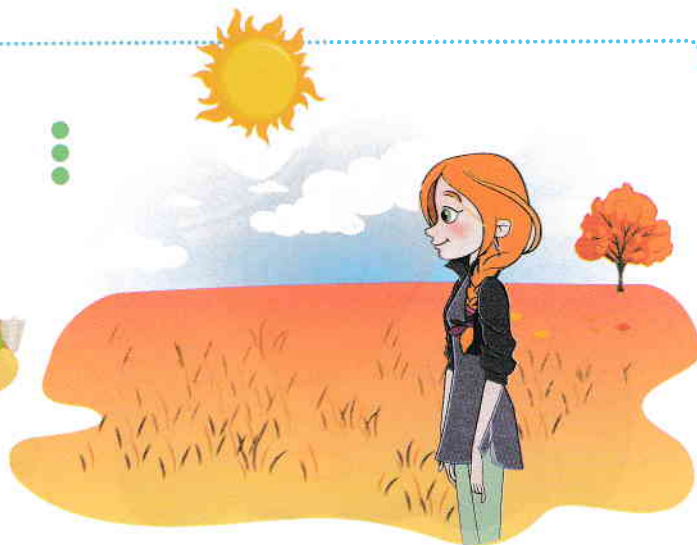
- 2 **Lucrați în grup.** Desenați o fereastră deschisă și scrieți ce ați vrea să aflați despre mediul înconjurător, cu ajutorul geografiei. Fiți cât mai creativi și decorați ramele ferestrei.

Respect În vacanța de vară, Luca și Maria au fost în vizită la bunici. Cel mai mult lui Luca îi plăcea să iasă în curte și să privească spre grădină. Oare ce se află dincolo de grădina bunicilor?

OBSERVĂ ȘI DESCOPERĂ!

Orientare în spațiu închis

Orientare în spațiu deschis

- 1 Care este diferența dintre orientarea într-un spațiu închis și orientarea într-un spațiu deschis?
- 2 Care sunt corpurile din jurul lui Luca? Denumeste corpurile *mai apropiate* sau *mai depărtate* de Luca.
- 3 Care sunt corpurile care-l împiedică pe Luca să observe ce se află dincolo de grădină? Urmărește cu degetul, pe imagine, linia care limitează privirea lui Luca și descrie forma acesteia.
- 4 Observă imaginea în care se află Maria și descrie spațiul din jurul ei. Până unde poate privi Maria? Trasează cu degetul, pe imagine, linia care limitează privirea Mariei și descrie forma acesteia.

IMPORTANT

- **Linia orizontului** este linia imaginară unde, aparent, cerul se unește cu pământul.
- **Orizontul** este spațiul care ne înconjoară până la linia orizontului.
- Orizontul și linia orizontului se schimbă în funcție de locul în care se află cel care observă și de înălțimea aceluia loc. Astfel, linia orizontului poate să apară mai apropiată sau mai depărtată.
- În funcție de tipul peisajului observat, linia orizontului poate fi dreaptă sau sub formă de linie curbă, linie frântă etc.

Respect pentru oameni și cărți

5 Leși în curtea școlii, privește în zare și descrie linia orizontului. Enumeră corpurile situate între tine și linia orizontului. Compară dimensiunile acestora. Ce observi?

6 Observă următoarele imagini și descrie, pentru fiecare, linia orizontului.

• Cum va arăta linia orizontului, dacă Luca urcă pe munte?

7 Notează pe caiet numărul fiecărei imagini, apoi desenează în dreptul numărului linia orizontului așa cum arată ea în imagine. Explică de ce linia orizontului are forme diferite.

8 Geografia... în orarul tău!

Limbă și comunicare

Caută în dicționar două expresii în care este folosit cuvântul *orizont* și alcătuiește enunțuri cu acestea.

Matematică

Identifică trei fotografii diferite, în care linia orizontului să fie o dreaptă, o linie curbă și o linie frântă. Prezintă-le colegilor tăi!

Arte vizuale și abilități practice

Descoperă, folosind Internetul, trei picturi celebre, în care este surprinsă linia orizontului.

Libris .RO

Punctele cardinale. Mijloace de orientare

Respectă drepturile noastre! Căminul tău este casa noastră. Respectă-ne și pe noi!

Maria este foarte curioasă să afle dacă prietenul ei, Luca, a greșit vreodată drumul spre școală. Tu cum te orientezi pentru a nu greși drumul spre școală?

AMINTEȘTE-ȚI!

- 1 Ce este busola? Ce direcție indică acul magnetic, indiferent cum ai întoarce busola?

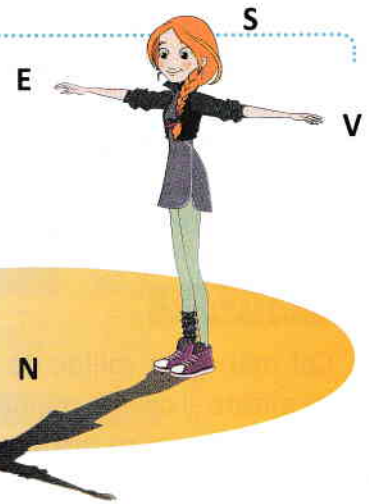

Busola a fost inventată de **chinezi**, în **Antichitate**.

OBSERVĂ!

- 2 Observă parcursul Soarelui de-a lungul unei zile. Descoperă cum te poți orienta ziua cu ajutorul lui!

- Observă poziția Soarelui pe cer, la amiază. Așază-te cu spatele spre Soare. Unde se află umbra corpului tău?
- Observă aceste aspecte în alte două momente ale zilei: dimineața și seara.

- **Sud (S)** sau miazăzi

- **Est (E)** sau răsărit

- **Vest (V)** sau apus

- **Nord (N)** sau miazănoapte

Libris

Ministerul Educației Naționale și Cercetării Științifice

Respect pentru oameni și căm

GEOGRAFIE

Manuela Popescu • Ștefan Pacearcă

Clasa a IV-a

semestrul al II-lea

Editura INTUITEXT

 intuitext
grup SOFTWIN

Prietenii mei, Maria și Luca 3

3 România – geografie regională 5

COMPETENȚE

- 1.1 Identificarea unor termeni geografici în texte/ contexte/ situații de învățare diferite;
- 1.3 Utilizarea termenilor geografici simpli în contexte cunoscute;
- 2.3 Identificarea unor fenomene și procese cu caracter geografic din mediul înconjurător al orizontului local, al regiunii, țării și continentului;
- 3.3 Raportarea corectă a poziției unor elemente pe reprezentările cartografice;
- 4.2 Dobândirea interesului pentru înțelegerea rolului mediului înconjurător pentru viața și activitatea societății;
- 4.3 Dezvoltarea interesului pentru cunoașterea și înțelegerea diversității naturale și umane.

Munții Carpați	6
Carpații Orientali, Carpații Meridionali și Carpații Occidentali	11
Dealurile și podișurile.....	16
Câmpiile	22
Delta Dunării	26
Caracteristicile geografice ale regiunii mele	28
Organizarea administrativă a României.	
București – capitala țării mele	30
Județul meu, localitatea mea.....	34
Recapitulare	36
Evaluare.....	37
Lectură facultativă: Țara mea e un colț de rai.....	38

4 România în Europa și în lume 39

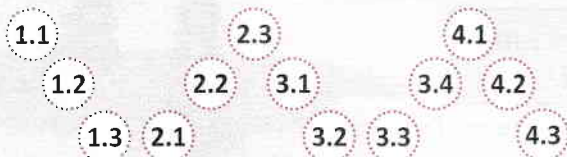
COMPETENȚE

- 2.2 Aplicarea unor elemente și cunoștințe dobândite la alte discipline (științe ale naturii, istorie, științe sociale) în descrierea și explicarea realității înconjurătoare;
- 2.3 Identificarea unor fenomene și procese cu caracter geografic din mediul înconjurător al orizontului local, al regiunii, țării și continentului;
- 3.1 Identificarea poziției elementelor reprezentate pe hartă;
- 3.3 Raportarea corectă a poziției unor elemente pe reprezentările cartografice;
- 4.1 Dezvoltarea curiozității de cunoaștere a elementelor geografice caracteristice orizontului local, țării și lumii contemporane.

România în Europa. Vecinii țării mele	40
Europa – un continent al planetei.....	43
Uniunea Europeană.....	47
Terra – planeta noastră.	
Caracteristici generale	49
Planiglobul – imaginea Terrei. Continente și oceane	52
Recapitulare	55
Evaluare.....	57
Lectură facultativă:	
Badea Cârțan – Un țăran, călător prin Europa.....	58

5 Geografia fără frontiere 59

COMPETENȚE

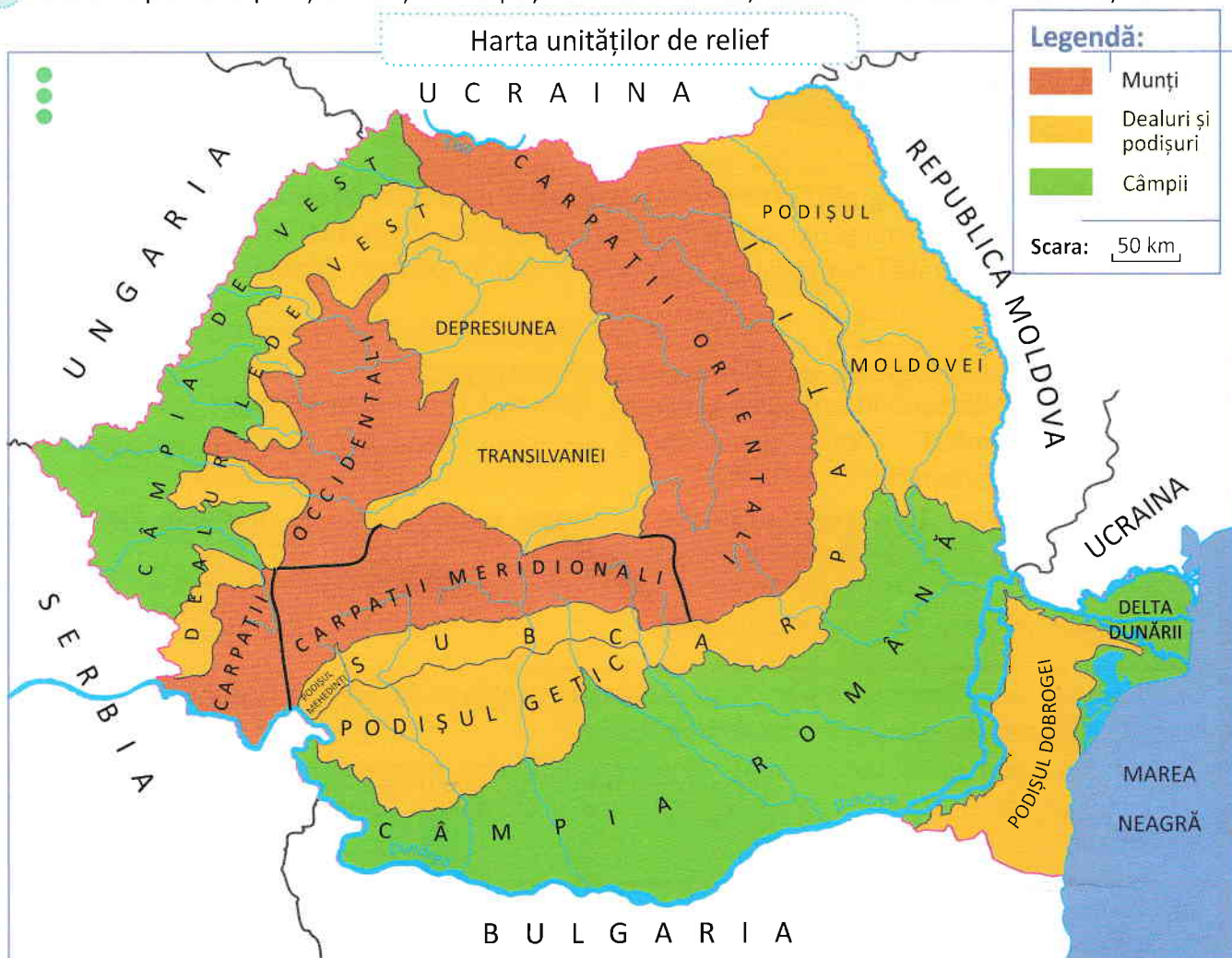
Recapitulare finală	60
Evaluare	63
Lectură facultativă:	
Mă mândresc că m-am născut în România!.....	64

Vino cu noi într-o călătorie prin România! Vom descoperi locuri minunate și vom învăța lucruri interesante despre țara noastră. Să începem cu o drumeție prin Munții Carpați.

Vom avea nevoie de hărți cu ajutorul cărora să ne orientăm și de informații despre locurile pe care le vom vizita.

OBSERVĂ ȘI DESCOPERĂ!

- 1 Observă pe hartă poziția Munților Carpați. Identifică unitățile de relief învecinate cu aceștia!

IMPORTANT

Munții Carpați se întind pe teritoriile mai multor țări europene. Mai mult de jumătate din lungimea acestui lanț muntos se află în România. În țara noastră, Munții Carpați ocupă o poziție centrală, formând un arc în jurul Depresiunii Transilvaniei. Spre exterior, Carpații sunt mărginiți de Subcarpați, de Dealurile de Vest, de Podișul Mehedinți și de Podișul Moldovei.

VOCABULAR

lanț muntos = șir de munți

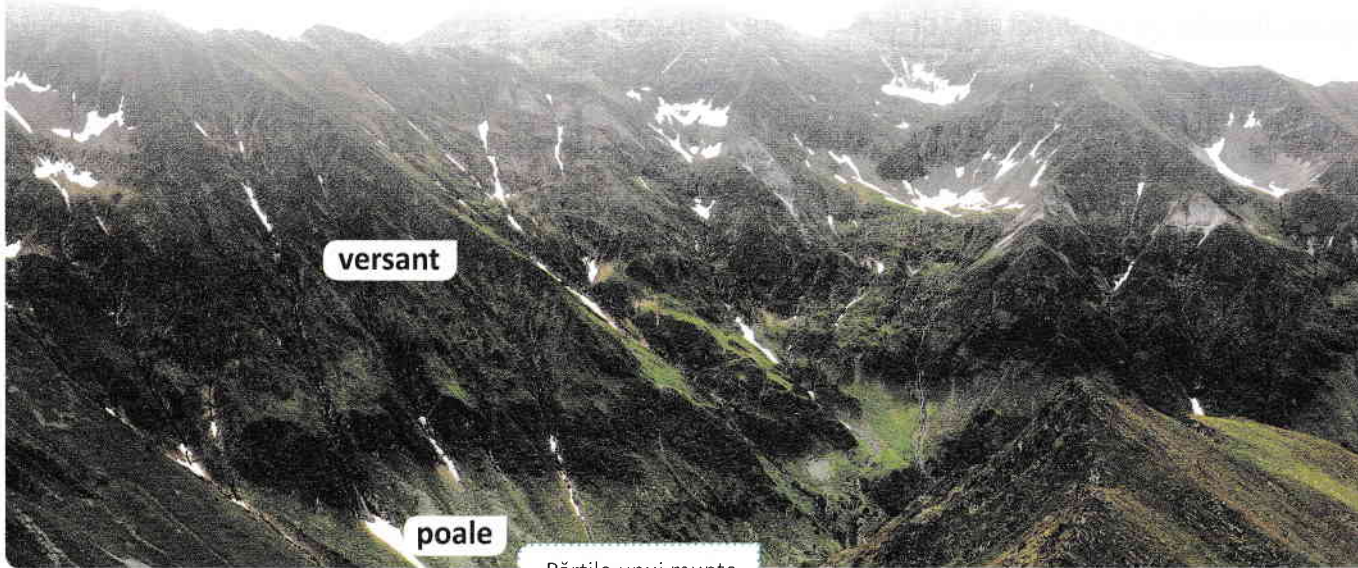
CLUBUL GEOGRAFILOR

- 2 Numește, cu ajutorul atlasului geografic, țările traversate de Munții Carpați.

Respect pentru oameni și cărți

3 Privește imaginea și descoperă părțile unui munte.
culme

vârf

Părțile unui munte

IMPORTANT

- **Carpații** sunt munți de înălțime mijlocie, puține vârfuri depășind 2 500 m. Vârful **Moldoveanu**, cel mai înalt vârf din țara noastră, măsoară 2 544 m.
- Cea mai mare parte a Munților Carpați s-a format cu milioane de ani în urmă, prin încrețirea și ridicarea straturilor de roci care alcătuiesc suprafața Pământului. Alți munți din acest lanț s-au format prin întărirea lavei care a țâșnit din interiorul Pământului. Acești munți vulcanici și-au încetat activitatea, fiind stinși în prezent. Munții Carpați sunt alcătuiți din roci variate, pe care apele și vânturile le modelează încet.
- Munții Carpați au o înfățișare pitorească, datorată culmilor uneori rotunjite, vârfurilor stâncoase, depresiunilor și văilor abrupte. Traversarea munților se face de-a lungul văilor, prin **trecători**. În unele zone, râurile și-au croit văi adânci și înguste, numite **chei**. Apele subterane au săpat **peșteri** renumite.

Cheile Nerei

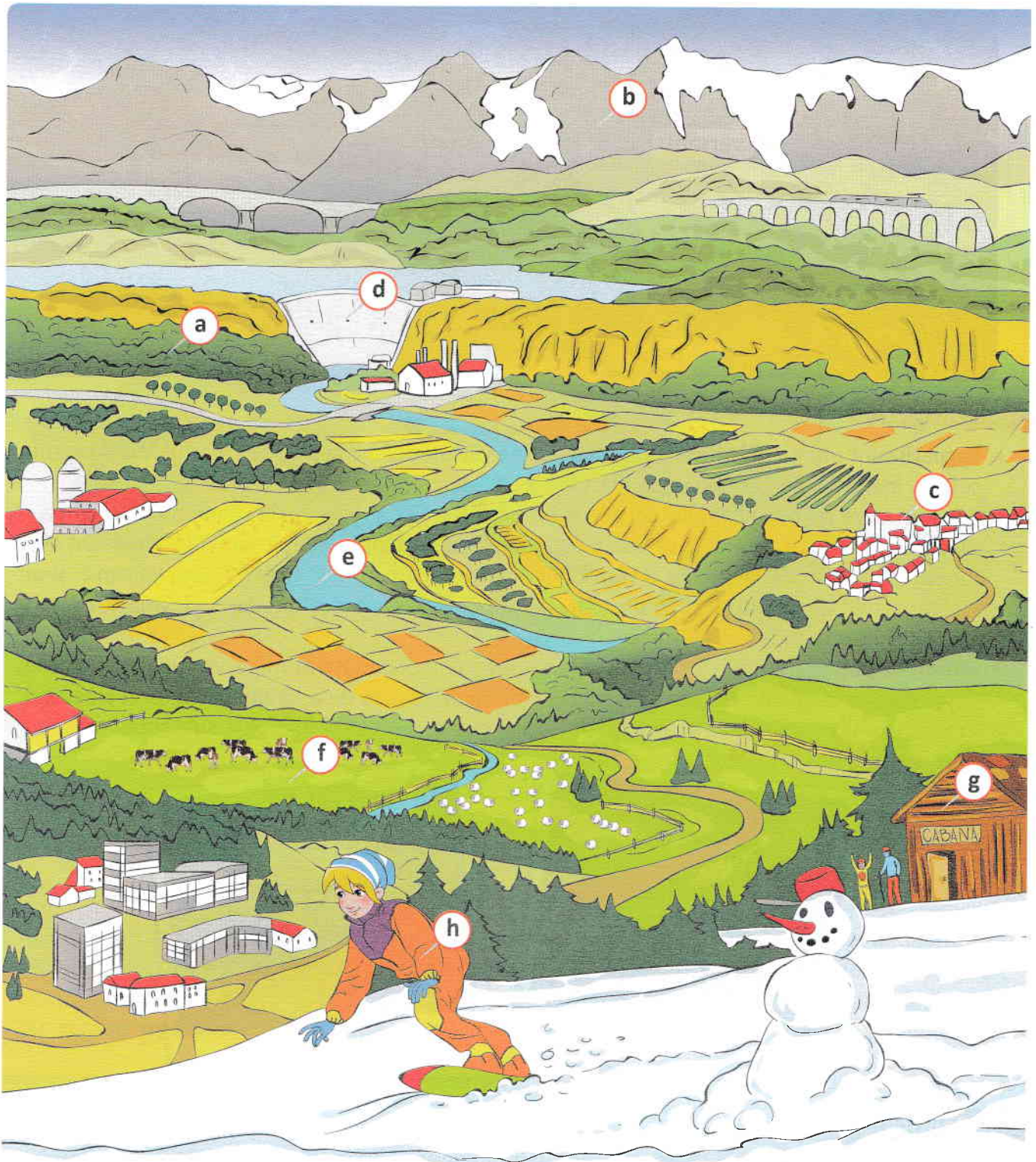
Vârful Moldoveanu

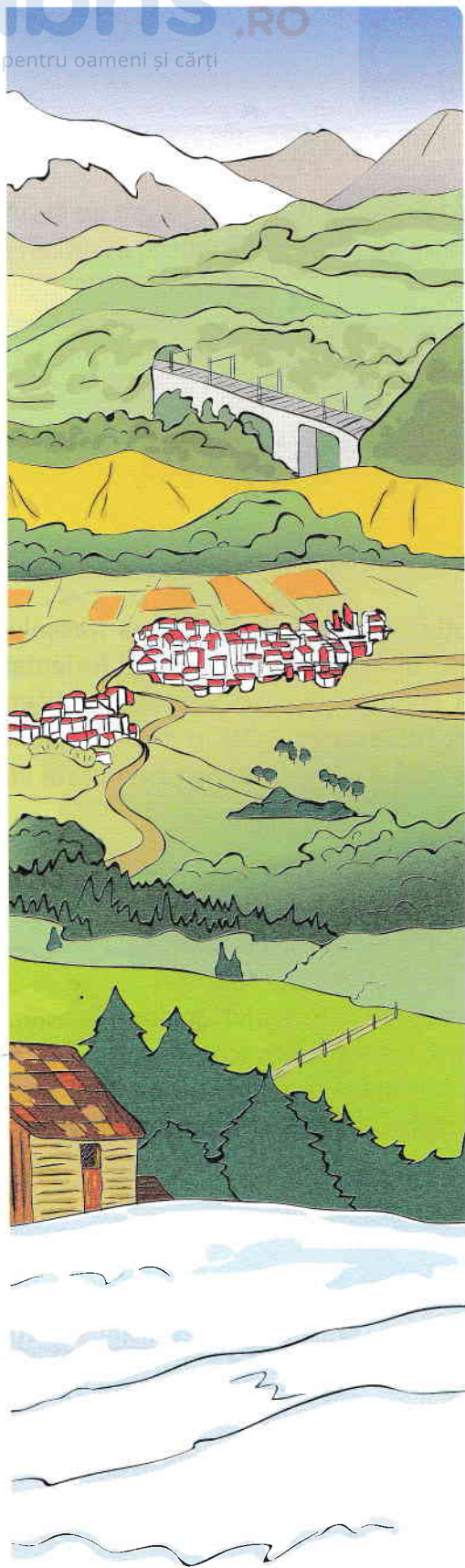
VOCABULAR

lavă = materie fierbinte și vâscoasă care iese în timpul erupțiilor vulcanice la suprafața planetei

Respect pentru oameni și cărți

4 În lista de la pagina 9 sunt enumerate caracteristici ale Munților Carpați. Descoperă în desenul de mai jos aceste caracteristici, realizând asocieri între numărul fiecărei caracteristici și litera sau literele corespunzătoare desenului care o ilustrează.

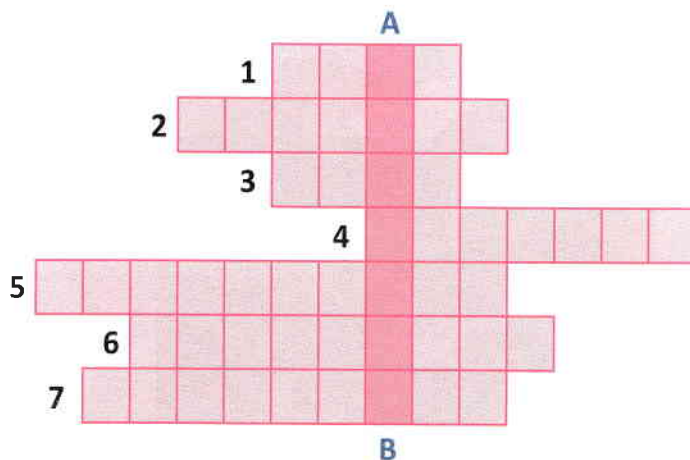

1. În munți, clima este mai aspră, cu ierni geroase cu ninsori bogate și veri răcoroase.
2. Carpații sunt acoperiți de păduri de fag și de conifere, iar pe culmi sunt pășuni și pajiști alpine.
3. Cei mai mulți oameni trăiesc în așezări situate în depresiuni și de-a lungul văilor. Satele, mai numeroase decât orașele, sunt mici și risipite.
4. Cele mai importante resurse sunt apele repezi ale râurilor, pădurile întinse de fagi și conifere, pășunile, iar în subsol, cărbunii, metalele, apele minerale.
5. De-a curmezișul râurilor s-au construit baraje de hidrocentrale pentru obținerea curentului electric.
6. Lemnul este folosit în construcții sau este materie primă în industria mobilei. De asemenea, este utilizat drept combustibil pentru încălzirea locuințelor.
7. Deși clima este mai rece și solurile sunt mai puțin fertile, locuitorii se ocupă cu agricultura: creșterea animalelor și cultivarea cartofilor, a sfeclii de zahăr și a pomilor fructiferi.
8. Peisajele frumoase, aerul curat și practicarea sporturilor de iarnă atrag numeroși turiști.

5 **Proiect pentru oameni și cărți.** Transcrie în caiet și rezolvă rebusul:

Pe **verticala A – B** vei descoperi numele munților din țara noastră.

1. Munții Carpați sunt alcătuiți din .... .
2. Se întinde între poale și culme.
3. Este cea mai înaltă parte a muntelui.
4. Golurile subterane formate de apa care a săpat în roci se numesc .... .
5. Este cel mai înalt vârf al Carpaților românești.
6. Cea mai mare parte a Munților Carpați s-au format prin .... .
7. Munții formați prin erupția lavei poartă denumirea de munți .... .

6 **Lucrați în grup.** Imaginați-vă o excursie la munte. Utilizați o hartă pentru stabilirea traseului și menționați durata deplasării. Repartizați responsabilități tuturor membrilor grupului (orientarea pe hartă și urmărirea traseului ales, realizarea de fotografii, completarea fișelor de observații etc.). Stabiliți reguli pentru securitate și prevenirea accidentelor (de exemplu: dotarea cu echipament corespunzător, deplasarea pe trasee marcate, utilizarea corectă a mijloacelor de comunicare etc.). De asemenea, propuneți măsuri de protecție a mediului înconjurător.

7 Scrie, în revista școlii, un articol despre Munții Carpați. Descrie elementele caracteristice importante ale acestei unități de relief.

ȘTIATI CĂ...?

- Denumirea Munților Carpați provine de la Carpi, trib dacic care a trăit pe teritoriul Moldovei de astăzi.
- Cel mai înalt vârf din Carpați are 2 655 m și se află în Munții Tatra din Slovacia.
- În pădurile Munților Carpați trăiesc cei mai mulți lupi, urși brunși și râși, din Europa. Din cauza braconajului și a defrișărilor, din cei 8 000 de urși existenți în anul 1989, în prezent, mai sunt doar 6 500 de exemplare.
- În România există peste 12 000 de peșteri.

8 Geografia... în orarul tău!

Limbă și comunicare

Scrie o compunere despre Munții Carpați, care să conțină următorii termeni: lanț muntos, încrețire, roci, înălțime mijlocie, chei, peșteri, resurse bogate, creșterea animalelor, turism.

Matematică

Scrie înălțimea maximă a lanțului Munților Carpați, folosind cifrele romane.

Arte vizuale și abilități practice

Desenează un peisaj de munte. Numește, pe desenul realizat, părțile unui munte.